

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	15
ROZDZIAŁ I. Teoretyczna koncepcja własności	19
1. Wprowadzenie	19
2. Pojęcia podstawowe	20
2.1. Normy postępowania	20
2.2. Sytuacje prawne podmiotów prawa a własność	25
3. Stosunek prawny własności	28
3.1. Pojęcie stosunku społecznego i prawnego	28
3.2. Właściciel znajdujący się w prawnych sytuacjach pochodnych	31
3.3. Właściciel znajdujący się w prawnych sytuacjach pierwotnych	37
3.4. Wnioski	38
4. Własność a prawo podmiotowe	39
4.1. Zastrzeżenia wstępne	39
4.2. Prawo podmiotowe w teorii prawa	40
4.3. Prawo podmiotowe w doktrynie prawa cywilnego	42
4.4. Prawo podmiotowe a stosunek prawny	44
4.5. Wnioski	46
5. Własność w doktrynie prawa cywilnego	46
5.1. Polaryzacja stanowisk	46
5.2. Własność jako prawo podmiotowe	47
5.3. Własność jako prawo podmiotowe i stosunek prawny	51
5.4. Własność jako stosunek prawny	54
5.5. Alternatywne koncepcje własności	56
5.6. Wnioski	59

ROZDZIAŁ II. Obciążenia własności nieruchomości i inne wyznaczniki jej treści	60
1. Wprowadzenie	60
2. Status ograniczonych praw rzeczowych ustanawianych na nieruchomości gruntowej	61
2.1. Ograniczone prawa rzeczowe – ujęcie teoretyczne	61
2.2. Ograniczenie własności przez rzeczowe prawa ograniczone – ujęcie teoretyczne	64
2.3. Status ograniczonych praw rzeczowych w doktrynie prawa cywilnego	67
3. Status administracyjnych obowiązków spoczywających na właścicielu nieruchomości	72
3.1. Prawo publiczne – prawo prywatne	72
3.2. Publiczne prawo podmiotowe	77
3.3. Status obowiązków administracyjnych właściciela nieruchomości w doktrynie prawa cywilnego	81
3.4. Wnioski	85
4. Klauzule generalne a własność nieruchomości	87
 ROZDZIAŁ III. Własność urządzeń przesyłowych w ujęciu historycznym	93
1. Wprowadzenie	93
2. Urządzenie przesyłowe i przedsiębiorstwo przesyłowe – zakres desygnatów	94
2.1. Urządzenie przesyłowe	94
2.2. Przedsiębiorstwo przesyłowe i przedsiębiorca przesyłowy	102
3. Trzy okresy i ich granice w wyjaśnianiu kwestii własności urządzeń przesyłowych	107
4. Okres do przełomu lat 1990/1991	110
4.1. Przepisy ogólne	110
4.2. Przepisy dotyczące urządzeń przesyłających różne postacie energii	113
4.3. Przepisy dotyczące urządzeń wodno-kanalizacyjnych	117
4.4. Przepisy dotyczące urządzeń telekomunikacyjnych	120
4.5. Stosunek regulacji szczególnych do przepisów dekretu o prawie rzeczowym i Kodeksu cywilnego	122
4.6. Status urządzeń przesyłowych w pierwszym okresie – synteza	127
5. Okres od 1990/91 do roku 2006	131
5.1. Uwagi wprowadzające	131
5.2. Regulacje prawne dotyczące urządzeń przesyłowych i dostarczania mediów	131

5.3. Przekształcenia własnościowe lat dziewięćdziesiątych – wzmianka	135
5.3.1. Kierunki przekształceń własnościowych	135
5.3.2. Procesy komunalizacyjne	139
5.3.3. Uwłaszczenie państwowych osób prawnych	145
5.3.4. Procesy prywatyzacyjne	149
5.3.5. Wnioski	152
5.4. Własność urządzeń przesyłowych w drugim okresie zgodnie z regulacją Kodeksu cywilnego	153
5.4.1. Uwagi wprowadzające	153
5.4.2. Stanowisko judykatury	154
5.4.3. Stanowisko doktryny prawa cywilnego	160
5.4.3.1. Zwolennicy koncepcji Trybunału Konstytucyjnego	160
5.4.3.2. Przeciwnicy koncepcji Trybunału Konstytucyjnego	162
6. Podsumowanie i kwestie intertemporalne	168
ROZDZIAŁ IV. Własność urządzeń przesyłowych <i>de lege lata</i>	172
1. Cztery koncepcje w wyjaśnianiu statusu prawnego urządzeń przesyłowych	172
2. Koncepcja pierwsza: wyłączność umowy	176
2.1. Główne założenia koncepcji	176
2.2. Kategorie umów w związku z planowanymi inwestycjami magistralnymi, gdy urządzenie stanowi część składową gruntu <i>ab initio</i>	178
2.2.1. Umowa o przeniesienie własności przyszłego urządzenia magistralnego	180
2.2.2. Umowa przedwstępna	187
2.2.3. Umowy o dzieło lub roboty budowlane oraz umowy związane z uregulowaniem praw do gruntu	189
2.3. Umowy zawierane w związku z planowanymi inwestycjami magistralnymi, gdy urządzenie nie stanowi części składowej gruntu	192
2.4. Umowy o przeniesienie własności istniejących urządzeń magistralnych	194
2.5. Status tzw. przyłączy i umowy związane z przenoszeniem i ustalaniem ich własności	200
2.6. Nabycie innego prawa podmiotowego niż własność względem urządzenia	205
2.7. Zalety i wady koncepcji „umownego wejścia w skład przedsiębiorstwa”	206

3. Koncepcja druga: faktyczne połączenie	212
3.1. Główne założenia koncepcji. Uchwała Sądu Najwyższego z 8 marca 2006 roku	212
3.2. Status urządzenia przesyłowego jako części składowej instalacji sieciovych	214
3.2.1. Pojęcie części składowej rzeczy i zbioru rzeczy	214
3.2.2. Instalacja sieciowa a sieć	218
3.2.3. Kryteria uznania urządzenia za część składową instalacji sieciovych	220
3.2.4. Skutki stosowania proponowanych kryteriów	221
3.3. Status urządzenia niebędącego częścią składową instalacji sieciovych	222
3.4. Zalety i wady koncepcji	223
4. Koncepcja trzecia: fakt połączenia i zdarzenie prawne	227
4.1. Główne założenia koncepcji	227
4.2. Zalety i wady koncepcji	230
5. Koncepcja czwarta: posiadanie urządzenia oraz poniesienie kosztów jego budowy	234
5.1. Posiadanie i jego „wejście w skład przedsiębiorstwa”	234
5.2. Nabycie posiadania i poniesienie kosztów budowy urządzenia ...	238
5.3. Własność urządzeń istniejących – odesłanie	242
5.4. Zalety i wady koncepcji	243
6. Podsumowanie ze wskazaniem dominującej koncepcji. Wyzbycie się własności urządzenia	246
7. Wnioski <i>de lege ferenda</i> na tle prawnoporównawczym	248
8. Projekty nowelizacji art. 49 k.c.	252
8.1. Projekt rządowy (druk sejmowy nr 74)	252
8.2. Projekt poselski (druk sejmowy nr 760)	258

ROZDZIAŁ V. Korzystanie z gruntów w celach przesyłowych

na podstawie regulacji prawa publicznego	260
1. Wprowadzenie	260
2. Korzystanie z gruntów dla celów przesyłowych wynikające z regulacji prawa publicznego w ujęciu historycznym	262
2.1. Regulacje ogólnego prawa wyłączeniowego	262
2.1.1. Zakres przedmiotowy regulacji	262
2.1.2. Dekret z 1949 r.	264
2.1.3. Ustawa z 1958 r.	266
2.1.4. Ustawa z 1985 r. (u.g.g.)	270
2.2. Regulacje zawarte w aktach prawnych dotyczących dostawy poszczególnych mediów	273
2.3. Wnioski	276

3. Tytuły do korzystania z gruntów dla celów przesyłowych wynikające z obowiązujących regulacji publicznoprawnych	278
3.1. Wywłaszczenie nieruchomości na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami	278
3.1.1. Wywłaszczenie <i>sensu stricto</i>	278
3.1.2. Objęcie nieruchomości (art. 124 u.g.n.)	281
3.1.3. Zajęcie nieruchomości (art. 126 u.g.n.)	295
3.2. Ingerencje na podstawie aktów prawnych regulujących dostawę poszczególnych mediów	296
3.3. Wnioski	297
4. Charakter prawny uprawnień powstających w związku z objęciem i zajęciem nieruchomości oraz ich cywilnoprawne skutki	297
5. Projektowane zmiany	307

ROZDZIAŁ VI. Korzystanie z gruntów w celach przesyłowych na podstawie regulacji prawa prywatnego

1. Wprowadzenie	310
2. Służebność gruntowa drogi koniecznej i inne służebności gruntowe jako tytuły do korzystania z nieruchomości dla celów przesyłowych	311
2.1. Służebności gruntowe – charakterystyka ogólna	311
2.2. Sytuacja przed wprowadzenia regulacji służebności przesyłu ...	316
2.2.1. Stanowiska judykatury i doktryny	316
2.2.2. Wstępna ocena rozbieżnych poglądów	322
2.2.3. Przedmiot dyskusji i pojęcia podstawowe	325
2.2.4. Wnioski	335
2.3. Sytuacja po wprowadzeniu regulacji służebności przesyłu	337
3. Służebność przesyłu	339
3.1. Charakterystyka ogólna instytucji	339
3.2. Strony stosunku prawnego	346
3.2.1. Podmiot uprawniony	346
3.2.2. Podmiot zobowiązany	353
3.3. Powstanie służebności przesyłu	360
3.3.1. Umowa	360
3.3.2. Orzeczenie sądu i decyzja administracyjna	364
3.3.3. Zasiedzenie	375
3.3.3.1. Zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu	375
3.3.3.2. Zasiedzenie służebności przesyłu – wzmianka ...	393
3.3.4. Wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu	395
3.4. Treść i sposób wykonywania. Odesłania	404

3.5. Ustanie służebności przesyłu	416
3.6. Ochrona służebności przesyłu	422
3.7. Ocena regulacji prawnej oraz wnioski <i>de lege ferenda</i> na tle prawnoporównawczym	424
4. Inne prywatnoprawne tytuły do korzystania z nieruchomości dla celów przesyłowych	433
 ROZDZIAŁ VII. Roszczenia właściciela gruntu w związku	
z korzystaniem przez przedsiębiorcę przesyłowego	
z jego gruntu bez tytułu prawnego	
1. Wprowadzenie	437
2. Roszczenie negatoryjne (art. 222 § 2 k.c.)	438
2.1. Charakterystyka ogólna roszczenia	438
2.2. Roszczenie negatoryjne w sprawach przesyłowych	442
3. Roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z gruntu ...	449
3.1. Przedmiot posiadania w razie korzystania z gruntów dla celów przesyłowych	449
3.2. Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z gruntu jako roszczenie uzupełniające roszczenie negatoryjne	457
4. Roszczenie o wykup gruntu (art. 231 § 2 k.c.)	466
4.1. Charakterystyka ogólna roszczenia	466
4.2. Specyfika roszczenia o wykup gruntu w razie wzniesienia urządzenia przesyłowego	472
5. Podsumowanie	477
 Zakończenie	 478
 Bibliografia	 483